

Tips:

- Maak de voorbereidende opgaven voorin in een van de A4-schriften die je gaat gebruiken tijdens de cursus.
- Als een opdracht niet lukt: geen probleem, op de cursus helpen we je verder! Werk de vraag uit tot waar je kunt en ga verder met de volgende opdracht.

Veel succes!

Merk op:

De genoemde kaartbladen in de voorbereidende opgaven hieronder betreffen de Grote Bosatlas 55^e editie.

Indicatoren om landen met elkaar te vergelijken

Opdracht: Om twee landen in de wereld met elkaar te kunnen vergelijken moet je eerst kiezen op welk vlak je deze landen met elkaar wil gaan vergelijken, bijvoorbeeld op het gebied van cultuur of economie. Stel dat je landen op economisch vlak met elkaar wil gaan vergelijken, zijn er verschillende indicatoren/kenmerken die je kunt gebruiken om deze landen met elkaar te vergelijken, zoals bijvoorbeeld het bnp (bruto nationaal product).

- 1 Maak in je schrift 4 kolommen en zet hierboven de volgende categorieën:
Sociaal-cultureel, politiek, economisch, demografisch.
Plaats de volgende indicatoren/kenmerken waarmee je landen zou kunnen vergelijken in een van de kolommen:
Analfabetisme, taal, urbanisatiegraad, democratie, godsdienst, urbanisatietempo, geschiedenis, bnp/bbp, inkomen per hoofd, geboortecijfer, mensenrechten, bevolkingsdichtheid/spreiding, samenwerking, kindersterfte, koopkracht, leeftijdsopbouw, verdeling over sectoren
- 2 Noteer achter de 4 categorieën/dimensies tenminste twee atlaskaarten op wereldschaal die informatie weergeven over deze categorie/dimensie.
- 3 Zijn er begrippen waar je de betekenis niet van weet? Zoek deze dan op en noteer deze in je schrift onder de tabel.
- 4 Zet onder de tabel onder elkaar: *primaire, secundaire en tertiaire sector*. Zet hierachter wat deze sector inhoudt. Geef van de tertiaire sector twee voorbeelden.

Problemen natuur

De volgende vragen betreffen het onderwerp 'Problemen natuur', dat je moet kennen voor je examen. Tijdens de cursus zelf zullen we er klassikaal echter weinig aandacht aan besteden, omdat je voor dit onderwerp vooral theoretische kennis nodig hebt. Je kunt het dus gemakkelijk thuis leren. Het is wel belangrijk dat je nu goed bekijkt of je de volgende vragen kunt beantwoorden. Maak hierbij gebruik van je eigen lesmethode. Tijdens de cursus kijken wij deze vragen voor je na en kun je hier uiteraard al je vragen over stellen.

- 5 Neem de volgende tabel over in je schrift en vul deze verder in.

Type landdegradatie	Betekenis	Oorzaak probleem (veroorzaakt door mensen)	Oplossing voor probleem
Bodemerosie			
Verwoestijning			
Verziltig			

Boeren in het Middellandse Zeegebied hebben van oudsher hun landbouwmethoden aangepast aan de waterschaarste, bijvoorbeeld door het toepassen van diverse irrigatietechnieken.

- 6 Geef twee andere aanpassingen aan de waterschaarste.
7 Wat betekent het als landgebruik 'duurzaam' is?

bron 1

Het Great Man-Made River Project

In 1953 werden in de Libische woestijn bij het zoeken naar aardolie grote hoeveelheden fossiel zoet water gevonden in ondergrondse gesteentelagen. Er werd een plan gemaakt om dit water te winnen. Dit plan heet het Great Man-Made River Project. De uitvoering van het project ging van start in 1984. Het water wordt nu vooral gebruikt als drinkwater voor de bevolking in de noordelijke kuststrook. Het is de bedoeling dat een ander deel zal worden gebruikt als irrigatiewater voor de landbouw. Het Great Man-Made River Project is belangrijk voor Libië, omdat het prestige oplevert in de wereld en Libië voor de voedselvoorziening minder afhankelijk maakt van andere landen.

Gebruik bron 1.

Stelling: Het Great Man-Made River Project is een goed voorbeeld van duurzaam watergebruik.

- 8 Geef aan waarom deze stelling **onjuist** is.

bron 2

cassaveplant

cassavewortels

Cassave

Cassave of maniok is een tropische plant die van oorsprong uit Zuid-Amerika komt. De plant groeit ook goed op minder vruchtbare bodems en hellingen, kan tegen droge periodes en vraagt weinig investeringen of onderhoud. Hij werd in de 17e eeuw door de Portugezen in Azië geïntroduceerd. De wortels van de cassave worden tegenwoordig verwerkt tot cassavechips, meel, veevoer, zoetstoffen en zuren voor voedsel, dranken, papier, lijm, textiel en biobrandstoffen.

Gebruik bron 2.

- 9 Beredeneer in drie stappen hoe de teelt van cassave snel tot landdegradatie kan leiden.

Natuurrampen

bron 3

Twee grote aardbevingen in 2010: Haïti en Chili

In de middag van 12 januari 2010 schudde de grond lang en hevig in Haïti. Het epicentrum van de beving, die een kracht van 7.0 op de schaal van Richter had, lag vlak ten zuidwesten van de hoofdstad Port-au-Prince (zie kaartblad 215 H4). Omdat de beving vrij ondiep plaatsvond, bereikte veel van de energie van de beving het aardoppervlak. De beving zorgde voor onvoorstelbare schade in het arme Haïti. Het aantal slachtoffers was zeer groot; volgens de regering van Haïti vonden meer dan 200.000 mensen de dood.

Chili werd zaterdag 27 februari 2010 opgeschrikt door een zware aardbeving, met een kracht van ongeveer 8,8 op de schaal van Richter. Het epicentrum lag circa honderd kilometer ten noordwesten van Concepción, de derde stad van Chili (zie kaartblad 221 C6). Er vielen in totaal enkele honderden dodelijke slachtoffers

Gebruik bron 3 en eventueel de kaartbladen 258 tot en met 262.

Er is een groot verschil in het aantal slachtoffers dat viel bij de aardbeving op Haïti en bij de aardbevingen in Chili.

- 10 Geef twee oorzaken voor het verschil in het aantal slachtoffers.
- 11 Wat is de relatie tussen het ontwikkelingsniveau van een gebied en het aantal slachtoffers bij en ramp? Waardoor wordt dit verschil veroorzaakt?

Ter afsluiting

Je hebt de voorbereidende opgaven af, dat is een goed begin van je cursus. Om straks gericht de uitdagingen van aardrijkskunde aan te pakken kan je vast opschrijven welk(e) onderwerp(en) jij lastig vindt en waarom. Dit zorgt ervoor dat onze docenten jou nog gerichter kunnen helpen!